

Základní škola Merklín, okres-Plzeň-jih

Školní 249, 334 52 MERKLÍN

Tel. 377912116 * email: zsmerklin@volny.cz * www.zsmerklin.cz

Zpravodaj pro rodiče č.81

Vážení rodiče,

listopad 2018

v tomto čísle Zpravodaje Vám přinášíme informace o školním stravování.

Stravování ve školní jídelně

Stravování ve školní jídelně je ten nejjednodušší způsob, jakým lze zajistit dětem vyváženou, teplou a pravidelnou stravu. V naší školní jídelně připravujeme jídelníček vždy na celý měsíc. Jsou v něm zastoupeny všechny druhy potravin, ať už se jedná o obiloviny, luštěniny, maso, mléko, mléčné výrobky a všechny dostupné druhy zeleniny a ovoce. Kvalita jídla je pravidelně kontrolována a splňuje všechny hygienické požadavky. Cílem naší školní jídelny je mít spokojené strávníky.

1) *Provoz školní jídelny upravuje Vnitřní řád školní jídelny*

a) Práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců ve školském zařízení

1) Práva žáků

- žáci mají právo na stravování v době jejich pobytu ve škole
- mají právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví a ochrany před rizikovým chováním a před projevy diskriminace nebo násilí
- mají právo používat zařízení ŠJ v souvislosti se školním stravováním

2) Povinnosti žáků

- žák je povinen řídit se ustanovením vnitřního řádu školní jídelny
- vždy poslední den v měsíci se žák dostaví k orazítkování průkazu na stravování, orazítkovaný průkaz je doklad, který jsou povinni všichni žáci předložit při výdeji oběda. Při ztrátě průkazu si musí žák zakoupit nový v kanceláři ŠJ / poplatek 3,- Kč /.
- žáci jsou povinni řídit se pokyny pedagogického dozoru a dalších oprávněných osob

3) Práva zákonných zástupců žáka

- zákonný zástupce žáka má právo na informaci o zůstatku na stravovacím účtu
- má právo na podání stížnosti či podnětu ke zlepšení školního stravování
- má právo odebrat oběd za nemocného žáka do jídlonosiče a to pouze první den neplánované nepřítomnosti žáka ve škole.
Výdej jídel do jídlonosičů pro nemocné děti probíhá od 11.10 hod. do 11.30.hod.

4) Povinnosti zákonných zástupců žáka

- zákonný zástupce žáka má povinnost informovat vedoucí ŠJ v době nemoci žáka a neprodleně jej odhlásit ze stravování
- zákonný zástupce žáka je povinen na začátku školního roku vyplnit přihlášku ke stravování a uhradit zálohu na následující měsíc a to buď v hotovosti, vždy do posledního dne v měsíci na měsíc následující, nebo bezhotovostně formou inkasa.
Odevzdáním vyplněné přihlášky je strávník závazně přihlášen k pravidelnému odebírání stravy po celý školní rok.

b) Provoz a vnitřní režim školského zařízení

1) Zásady provozu

Provoz ŠJ se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1.1.2005; vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů, která nabyla účinnosti 8.3.2005.

Jídelníček je sestavován na základě zásad zdravé výživy a dodržování spotřebního koše vybraných potravin. Zákon, vyhlášky a předpisy jsou k dispozici v kanceláři školní jídelny.

2) Pracovní a výdejní doba

Pracovní doba

6,30 - 15,30

výdejní doba pro žáky

Po - Pá

11,30 - 13,40

3) Výše úplaty za školní stravování

Úplatu za školní stravování řeší vyhláška č. 107/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podle §5 hradí zákonní zástupci žáků úplatu za školní stravování ve výši finančního normativu stanoveného v příloze č. 2 ve věkových skupinách strávníků 1. – 4. Dosažením věku pro každou kategorii v průběhu školního roku tj. od 1.9. do 31.8. se dítě automaticky zařazuje do příslušné kategorie.

Výše úplaty za školní stravování stanoví kalkulace, která je dle skutečné spotřeby potravin aktualizována. Kalkulace je v souladu s finančními limity na nákup potravin (viz. příloha 2 k vyhláše č. 107/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Ceny jídel podle kalkulace:

žáci ZŠ obědy	2.sk. 7 - 10 let	20,00 Kč
	3.sk. 11 - 14 let	22,00 Kč
	4.sk. 15 let a více	23,00 Kč

Úprava platná od 1.1.2008 zjednodušila stravování žáků - cizinců. Do této doby se rozlišovalo, zda je cizinec občanem jiného státu Evropské unie nebo občan státu mimo EU. Občané z jiného státu než EU neměli v úplatě za stravovací služby výhody, které mají strávníci – občané ČR a EU. Toto omezení bylo odstraněno v úpravě platné od 1.1.2008.

4) Placení stravování

Placení se provádí:

a) buď v hotovosti v kanceláři ŠJ, vždy od 20. dne do posledního dne v měsíci na měsíc následující. Výjimky: v září daného roku – do poloviny září na měsíc září; v lednu daného roku – do poloviny ledna na měsíc leden. Pokud si strávník přihlásí oběd pouze výjimečně, musí tento oběd okamžitě zaplatit.

b) nebo bezhotovostně formou svolení k inkasu na č.ú. 78-3056950287/0100. Limit minimální inkasní částky pro obědy v základní škole činí 600,- Kč.

Žákům, kteří se přihlásí ke školnímu stravování, je vydán průkaz ke stravování, který je nutno předkládat při vydávání obědů. V případě, že žák průkaz ztratí, zakoupí si bezodkladně nový u vedoucí školní jídelny. Na průkazu je každý měsíc potvrzeno zaplacení obědů.

5) Přihlášky ke stravování

Přihlášky ke školnímu stravování podepsané zákonným zástupcem odevzdají žáci na začátku školního roku, popřípadě v průběhu školního roku. Přihlášky na jednotlivé měsíce, dny se podávají osobně v kanceláři školní jídelny denně od 6.30 hod. – 14.45 hodin.

Přihlášky ke stravování obsahují ujednání o povinnosti smluvních stran ve smyslu evropského nařízení GDPR zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím data a osobní údaje žáků školy, shromažďovat pouze nezbytné údaje, bezpečně je ukládat a chránit před neoprávněným přístupem, neposkytovat je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazovat a dál nezpracovávat. Přihlášky ke stravování obsahují údaje dle školského zákona 561/2004 Sb., § 28 ods.3. Veškeré dokumenty jsou shromažďovány v uzamykatelné skřini a zamčené kanceláři.

6) Odhlášky ze stravování

Odhlášky ze stravování pro žáky ZŠ na přechodnou dobu se provádí v kanceláři ŠJ osobně či telefonicky na čísle 734 768 587 každý pracovní den, v době od 6.30 – 14.45 hodin.

V případě nemoci nebo jednodenní nepřítomnosti ve školním stravování, je nutno oběd odhlásit den předem nebo daný den do 7.45 hodin. Neodhlášený a neodebraný oběd je strávníkovi účtován.

První den neplánované nepřítomnosti strávnicka ve škole nebo školském zařízení se považuje za pobyt ve škole nebo školském zařízení (vyhláška č.107/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Z uvedeného vyplývá, že strávnick má nárok na stravování ale pouze první den jeho nepřítomnosti (tzn. nemoci žáka), ostatní dny si musí stravu odhlásit.

7) Vyúčtování platby za stravování

Vyúčtování platby za stravování bude provedeno u každého strávnicka na konci měsíce. Přepjatky budou odečteny v následujícím měsíci, kromě měsíců červen a prosinec. Vyzvednutí přepjatku ze stravování bude provedeno v dohodnutém termínu (při odhlášení ze školního stravování v průběhu školního roku) a pak vždy v měsíci červnu a prosinci.

V případě, že přeplatek za stravování ani po opakovaném upozornění nebude strávnickem vyzvednut, bude na konci zúčtovacího období převeden do výnosů.

8) Doba prázdnin, případně mimořádného ředitelského volna

Poskytování školního stravování řeší zákon č.561/2004Sb., ve znění pozdějších předpisů § 119.

V těchto dnech jídelna až na výjimky nevaří a každý strávnick je automaticky odhlášen.

Podle § 119 zařízení školního stravování mohou poskytovat školní stravování také v době prázdnin.

9) Vyloučení žáka ze školního stravování

O vyloučení žáka ze školního stravování rozhoduje ředitelka školy.

Stravné se platí vždy dopředu, tzn. do konce měsíce na měsíc následující /bod 5/. Pokud žák nebo jeho zákonný zástupce nezaplatí ve stanoveném termínu, není mu oběd vydán. Dále následuje písemné, telefonické upozornění zákonných zástupců žáka.

10) Jídelní lístek

Jídelní lístek na každý týden je vyvěšován ve školní jídelně a na webových stránkách ZŠ.

11) Dotazy, připomínky

Dotazy, připomínky, případné problémy se řeší ihned přímo v kanceláři ŠJ, následně s ředitelkou ZŠ.

12) Provoz ŠJ

Školní jídelna poskytuje stravování všem žákům v době jejich pobytu ve škole.

Dohled ve školní jídelně zajišťují pedagogičtí pracovníci školy. Rozvrh dohledů je vyvěšen v jídelně.

Pracovníci vykonávající dohled vydávají pokyny k zajištění kázně žáků, hygienických a kulturních stravovacích návyků.

Pracovníci vykonávající dohled:

- sledují způsob výdeje stravy, při opakovaných problémech s plynulostí výdeje stravy upozorní vedení školy, které s vedoucí stravovacího zařízení projedná nápravu
- **zamezují vstupu rodičů žáků do jídelny.** Výdej jídel do jídelnosičů pro nemocné žáky probíhá před zahájením provozní doby od 11.10 hod. do 11.30 hod. a to pouze první den nemoci, ostatní dny nemají žáci na oběd nárok.
- regulují osvětlení a větrání, sledují odevzdávání nádobí strávnicky – odkládají celé tácy.

Strávnickům je vydáván kompletní oběd včetně masa a příloh. Žáci nejsou nuceni ke konzumaci celého vydaného jídla a vracení k dojídaní. Vydané jídlo je určeno zásadně ke konzumaci v jídelně. Strávnick je neodnášejí z jídelny. /viz. vyhláška 107/ 2005 Sb. § 2 odst.7/.

13) Dietní stravování ve ŠJ

Má-li dítě dietu (např. bezlepkovou), ŠJ nemůže připravovat dietní stravu.

Strávnick si proto donese oběd sám. Strava bude uložena do lednice ŠJ a označena nápisem DIETA. Ve ŠJ bude jídlo ohřáto a vydáno.

Rodiče dítěte přinesou potvrzení od lékaře, že dítě má příslušnou dietu a písemné prohlášení, že zodpovídají za zdravotní nezávadnost donesené stravy.

Všechna potvrzení jsou uložena v dokumentaci ŠJ.

14) Pestrost stravy, výživové normy, spotřební koš

Strava podávaná ve školní jídelně je pestrá a plnohodnotná. V jídelním lístku jsou zastoupeny všechny druhy potravin – obiloviny, luštěniny, ovoce, zelenina, mléčné výrobky, maso.

Každý měsíc je vypracován spotřební koš, který stanovuje 10 kategorií potravin a dávky, které musí být každý měsíc splněny. Měsíční průměr má přístupnou toleranci + - 25% s výjimkou tuků a cukru, u kterých je možné hranici snížit. Naopak u zeleniny, ovoce a luštěnin může být hranice překročena.

Jídelní lístek může být změněn v závislosti na dodávce potravin, havarijní situaci, např. přerušení dodávky elektrické energie apod. Tuto změnu zaznamená vedoucí ŠJ do jídelního lístku.

c) Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

1) Prostředí ŠJ

Školní jídelna splňuje materiální, stavebně technické a hygienické podmínky, které odpovídají kapacitě školního stravování stanovené v rejstříku škol a školských zařízení a poskytuje školní stravování v takovém prostředí, které je důstojné a odpovídá okruhu osob, kterým je poskytováno.

2) Zajištění bezpečnosti a pravidla chování ve školní jídelně

Žáci jsou povinni chránit své zdraví, zdraví svých spolužáků i ostatních osob.

Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve ŠJ je zajištěna po celou dobu výdeje.

Žáci dodržují při všech svých činnostech zásady bezpečnosti a ochrany zdraví.

V prostorách ŠJ dodržují žáci pravidla slušného a bezpečného chování, osobní hygieny a hygieny stravování. Při přenosu jídla se žáci chovají ukázněně, neběhají a neprovádí jiné činnosti, které by mohly způsobit nebezpečí pádu. Jídlo a nápoje konzumují u stolu zásadně v sedě. Dojde-li k úrazu nebo nevolnosti ve ŠJ, ohlásí žák-strávník tuto událost dohlížejícímu pracovníkovi nebo jinému zaměstnanci školy.

d) Podmínky zacházení s majetkem školského zařízení

Zacházení s majetkem školní jídelny

Žáci mají právo užívat zařízení školní jídelny v souvislosti se školním stravováním.

Žáci jsou povinni šetřit zařízení a vybavení školní jídelny.

Za každé svévolné poškození nebo zničení majetku ŠJ žákem-strávníkem, je vyžadována úhrada zákonných zástupců žáka, který poškození způsobil.

2) Připojuji zajímavý článek z portálu www.jidelny.cz

Názory a připomínky rodičů, které zpracovala redakce portálu Jidelny.cz

Ing. Pavel Ludvík: Co rodiče nevědí o školním stravování

Oběd, který dostane dítě ve školní jídelně, je výsledkem jednoho velkého kompromisu. Určitý názor na jídlo má vedoucí školní jídelny, která jídelníček a receptury připravuje. Jinak si jídlo představuje stát, který ho finančně dotuje, případně ředitel školy, který je nadřazeným jídelny. A své požadavky, často velmi zvláštní, ovlivněné filmy, televizí a časopisy, mají strážníci a jejich rodiče. Zatímco stát, škola a jídelna jsou o svých stanoviscích informováni a znají příslušné předpisy, u dětí a jejich rodičů tomu tak často není. Kolik sporů a nepříjemných situací za poslední léta v jídelnách vzniklo jen proto, že rodiče tvrdě uplatňovali své požadavky! Mnoho střetů by odpadlo, kdyby všechny strany znaly svá stanoviska a své možnosti.

Trochu legislativy úvodem

Školní stravování je služba organizovaná a dotovaná státem a stát proto pro něho stanovuje poměrně přesná pravidla. Obecné zmínky o školním stravování najdeme ve [školském zákoně 561/2004](#), ovšem skutečnou alfou a omegou je [vyhláška 107/2005 o školním stravování](#), která určuje, jak mají školní obědy vypadat v praxi. Nepředstavuje nijak těžké nebo odborné čtení a tak se s ní snadno může seznámit každý rodič.

Vyhláška stanovuje dvě základní požadavky:

a) Finanční limit na nákup potravin, z nichž bude oběd připraven, respektive jeho rozmezí.

b) Průměrnou měsíční spotřebu určitých druhů potravin na jeden oběd. (tzv. spotřební koš)

Základní pravidlo zní: Dotované školní stravování je možno poskytovat pouze tehdy, jestliže splňuje požadavky stanovené touto vyhláškou.

Dalším předpisem, který výrazně koriguje provoz školních jídelen, je [vyhláška 137/2004](#), obsahující hygienická pravidla, kterými se školní jídelna musí řídit. A ta jsou často tak přísná, že prakticky omezují přípravu určitých jídel, u některých ji dokonce vylučují.

Obědy jsou moc drahé

Cena oběda se skládá ze třech částí: potraviny, mzdy a režie. O tom, co stojí potraviny, jestli jejich

cena stoupá nebo klesá, se můžeme snadno přesvědčit. Mnoho jídelen nakupuje potraviny ve velkoobchodech za ceny nižší, ale je bohužel i mnoho takových, kam velkoobchod odmítá dodávat (obvykle těch, kde se stravuje málo žáků).

Těm pak nezbyvá, než aby nakupovaly v běžném obchodě za běžné ceny.

Zatímco materiálovou část ceny mohou mít rodiče pod kontrolou, horší je to s náklady mzdovými a režijními. Pokud jde o mzdy, tak každý rodič, který se zajímá o dění kolem sebe, ví, že platy ve školních jídelnách jsou velmi nízké, řada kuchařek dnes pracuje za minimální mzdu. Režijní náklady (energie, údržba, opravy, stroje, zařízení, vybavení, školení personálu) pak závisí na konkrétních podmínkách každé jídelny a mohou být i ve srovnatelných jídelnách skutečně různé.

Obědy platím a proto mám právo...

Ta práva jsou bohužel velmi malá. Poskytování školních obědů je služba poskytovaná hromadně, kde bohužel není prostor pro uspokojení různých individuálních potřeb, a proto se rodiče bohužel musí smířit se stanovenými pravidly.

Druhým důvodem, proč rodiče na leccos právo nemají, je to, že náklady na oběd neplatí v plném rozsahu. Školní obědy jsou u nás výrazně dotovány, míra dotace může být

kolem 60 %. Cena oběda (stravenky), kterou platí rodiče, představuje pouze náklady na potraviny, zatímco mzdové a režijní náklady hradí někdo jiný.

Běžné materiálové náklady na 1 oběd se v současnosti pohybují kolem 20 Kč (v závislosti na věku dítěte). Rodič, který stravenku hradí, musí počítat s tím, že min. dalších 30 Kč (mzdy a režie) mu přidá někdo jiný. A ten někdo si pochopitelně osobuje právo stanovovat, jak má oběd vypadat.

Rodič tedy platí jen menší část celkových nákladů a jejich právo určovat, jak má oběd vypadat, je značně omezeno.

Mému synovi nevyhovuje, co dostává na oběd

Protože stát školní stravování dotuje, poměrně přesně určuje, jak by mělo vypadat složení školních obědů. Není to ale tak, že by vyžadoval vařit jen podle schválených receptur, že by zakazoval např. párky nebo klobásy nebo že by ve školkách bylo povinné mléko ke snídani.

Vyhláška 107/2005 obsahuje průměrnou měsíční spotřebu vybraných druhů potravin na strávnicka, tzv. spotřební koš, a tu musí jídelny dodržovat. Vedoucí jídelny rozdělí potraviny do určitých skupin (např. maso, mléko, zelenina), jednou za měsíc sečte jejich spotřebu a dělí počtem obědů. Dostane tak spotřebu těchto skupin na 1 oběd a ta musí s určitou tolerancí odpovídat zmíněné tabulce. Např. u dětí 1. stupně ZŠ musí jídelna za měsíc vykazat spotřebu 10 g luštěnin na 1 oběd, 12 g tuků nebo 19 g mléčných výrobků.

Dodržování spotřebního koše bývá předmětem kontroly ČŠI, žádná jídelna si ho nedovolí ignorovat a nemůže přitom brát ohled na individuální požadavky jednotlivých strávníků.

Požadavků, které rodiče i děti vznášejí, je mnoho: více zeleniny a méně zeleniny, více masa a méně masa, méně uzenin, ryb, luštěnin apod. Někdy je možné o těchto požadavcích se školou nebo jídelnou jednat. Je však třeba brát ohled na spotřební koš a finanční náklady s tím vzniklé. Jestliže jídelna dokáže i po splnění vašich požadavků dodržet spotřební koš, pak není problém. Obecně však lze říci, že snížení spotřeby ryb nebo luštěnin bude pro jídelny problematické, protože v těchto skupinách dodržují normu jen tak tak.

Pozor ale na to, že některé změny se mohou promítnout v ceně jídla. Jídelna musí dodržet finanční limit.

Syn dostává malé porce masa

Vyhláška 107/2005 předepisuje, že ve věkové kategorii 11-14 let má dítě za měsíc v průměru dostat 70 g masa na jeden oběd (počítáno v syrovém stavu, takže po technologické přípravě bude masa samozřejmě méně). Kuchařky jistě mohou při mimořádných příležitostech připravit porce např. 100 gramové, ale příště zase musí ušetřit. Např. do rizota dají masa jen 50 g.

V případě nespokojenosti si můžete nechat porci převážít. Pokud by jídelna dlouhodobě podávala např. žákům druhého stupně větší porce masa, překročí spotřebu masa danou vyhláškou a velmi pravděpodobně také nedodrží finanční limit. A to si žádná jídelna nedovolí, protože na nákup potravin má jen ty peníze, které vybere od rodičů.

V naší jídelně se vaří podle zastaralých norem

V České republice neexistují předepsané normy (receptury) pro školní stravování.

Jsou jen některé, které se obecně doporučují, ale ani ty jídelna nemusí používat. Nelze však zjednodušeně říci, že jídelna si může vařit, co chce. Musí se vejít do stanovených finančních limitů a současně musí splnit spotřební koš. Splnit současně oba požadavky není jednoduché. Natolik jídelnu omezují, že si nemůže v jídelním lístku dovolit žádné extravagance.

Navíc působí ještě další tlak: tlak strážníků, kterých ubývá. Proto v mnoha jídelnách hledají a vymýšlejí nové a nové receptury, kterými by strážníky upoutali.

Složení jídelníčku je hrozné

Pro kombinace receptur a jejich výskyt v měsíčním jídelníčku neexistují přesná pravidla. Vedoucí jídelny musí sestavit jídelní lístek především tak, aby dodržela výživové normy (spotřební koš).

Existuje ale řada [neoficiálních doporučení](#): např. maximálně 2 sladká jídla měsíčně, 2 krát měsíčně ryby, 4 krát měsíčně zeleninové bezmasé jídlo, dva dny po sobě by neměla být stejná příloha, polévka by měla být odlišného typu než hlavní jídlo apod. Zkušenosti ukazují, že když jídelna tato doporučení respektuje, obvykle také dodrží spotřební koš.

I dodržování těchto zásad bývá předmětem kontrol jídelen, ale závěry jsou spíše formou doporučení, upozornění. Při nedodržování těchto zásad nelze uplatnit sankce, rodiče si je nemohou vynutit, někdy to z provozních důvodů ani nelze.

Nemůžeme označit jídelníček jednoduše za hrozný, musíme konkrétně uvést porušení obvyklých zásad a úpravu skladby jídelníčku vyjednat s vedením školy.

Oběd po dobu nemoci a o prázdninách

Starší rodiče si ještě pamatují, že oběd mohlo dítě odebírat v době nemoci a také o prázdninách. Dnes to již neplatí a někteří rodiče to považují za zlovůli kuchařek či jejich lenost vařit v době prázdnin.

Není tomu ale tak. Školský zákon umožňuje odebírat dotované školní obědy pouze v době školního vyučování a jen tehdy, je-li dítě vyučování přítomno. Za vyučování se považují také školní výlety, soutěže a další podobné akce. Jestliže dítě onemocní, může za dotovanou cenu zakoupit pouze oběd v první den nemoci, pak již ne.

Nic však rodičům nebrání v tom, aby v takových případech dítěti zakoupili oběd za plnou (nedotovanou) cenu.

Dietní a alternativní strava

V jídelnách přibývá dětských strážníků, kteří potřebují dietní stravu, nebo vyžadují stravu vegetariánskou, veganskou apod. Na přípravu těchto druhů jídel není podle legislativy právní nárok, záleží čistě na možnostech a pochopení kuchařek, zvýšené finanční náklady musí hradit strážník.

Rodiče by však měli vědět, že příprava dietních jídel vyžaduje odborné znalosti a proškolenou pracovní sílu, která v jídelnách obvykle není. Kuchařky, které svolí vařit taková jídla, podstupují riziko. Mnohem častější jsou případy, kdy rodiče dietní stravu připravují doma, do jídelny ji jen donesou a personál ji pouze ohřeje a naservíruje.

Ing. Pavel Ludvík je vedoucím redakce portálu Jidelny.cz

Zpracovala Baxová Hana, vedoucí ŠJ

